

OTSUSE EELNÕU

Asuja ökodukti ehitamise keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Taotleja Stricto Project OÜ (registrikood 12175455, aadress Harju maakond, Tallinn, Mustamäe linnaosa, Kadaka tee 42b, 12915, e-post info@stricto.ee) esitas 24.11.2025 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi TTJA, registrikood 70003218, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Endla tn 10a, 10122, e-post info@ttja.ee) ehitisregistri kaudu ehitusloa taotluse nr 2511271/26305 Asuja ökodukti BR2670 (EHR kood 221497497) ehitamiseks, mis asub Pärnu maakonna Saarde valla Laiksaare küla Laiksaare metsaonn (katastritunnus: 71001:001:0147), Vangu (katastritunnus: 78201:001:0286) ja Uue-Krundi (katastritunnus: 78201:001:0268) kinnistutele. Kavandatava tegevuse eesmärk on vähendada Rail Baltica raudteetrassi mõju ümbritsevale looduskeskkonnale, tagades loomade liikumiseks vajaliku läbipääsu konfliktalades.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 toodud oluliste keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille puhul on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) algatamine kohustuslik. KMH algatamise vajalikkust ehitusloa menetluse käigus kaalutakse tulenevalt KeHJS § 6 lõike 2 punktide 10 ja 22 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224) § 13 punktist 8 ja § 15 punktist 8.

KeHJS § 6 lõige 2 punktide 10 ja 22 alusel kui kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud oluliste keskkonnamõjuga tegevuste hulka, peab andma eelhindangu infrastruktuuri ehitamisele või kasutamisele ning muu tegevusele, mis võib kaasa tuua olulise keskkonnamõju. Määruse nr 224 § 13 punkti 8 alusel tuleb KMH vajalikkuse eelhindang anda infrastruktuuri ehitamise valdkonda kuuluva tee rajamise või laiendamise kohta (välja arvatud teerajatiste, mahasõitude, ohutussarte, kiirendus- ja aeglustusradade, pöördeladade, tagasipöördeladade, ülekäigukohtade, objekti ligipääsuks vajaliku tee, teepeenral asetsevate jalg- ja jalgrattateede, puhkekohtade ja parklate rajamine või laiendamine ning KeHJS § 6 lõige 1 punktis 13 nimetatud juhul). Määruse nr 224 § 15 punkti 8 alusel tuleb KMH vajalikkuse eelhindang anda sellisele muule tegevusele, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti. Kavandatava tegevuse ümbruskonda jääb mitmeid kaitstavaid loodusobjekte.

Ehitusseadustiku (edaspidi EhS) § 39 lõike 2 alusel, kui ehitusloa taotlus sisaldab ehitisi, mille ehitamise aluseks on riigi eriplaneering, annab ehitusloa TTJA, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, seega on antud juhul TTJA otsustaja KeHJS tähenduses. KeHJS § 11 lõike 2² alusel peab otsustaja enne KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse KMH vajalikkuse üle otsustamist küsima seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, esitades neile seisukoha võtmiseks eelhindangu ning KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu.

Rail Balticu raudteeliini trassi koridor ning võimalike ökoduktide asukohad tulenevad Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendatud trassilõikude 3A, 4A ja 4H planeeringulahendusest. Asuja ökoduktiga seotud Rail Balticu

raudteetrassi lõigul on algatatud „Kabli - Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri“ keskkonnamõju hindamine, mille programmi on TTJA tunnistanud nõuetele vastavaks 13.08.2025. Asuja ökodukti projekteerimisel arvestati muuhulgas eelnimetatud KMH alusuuringu „Ökoduktide ja väikelooma trupe analüüs Rail Baltica lõigul Pärnu - Eesti/Läti piir, (Tuulekaru OÜ ja Keskkonnaagentuur Viridis OÜ) tulemustega, sealhulgas järgnevate meetmetega: rajada ökodukt maksimaalse nõlvade kaldega 10%; ökodukti pinnasega kattes ja seda haljastades lisada risuvalle, kive jms, loomaks mikroelupaiku ja varjevõimalusi väiksematele loomadele; ökodukti paremaks toimimiseks tuleb tõkestada müra ja valguse levimine raudteelt, piirata ökodukt vähemalt 2,5 m kõrguse läbipaistmatu aia või müratõkkega. Eelhinnangus hinnati vaid Asuja ökodukti rajamisega seotud mõju, kuivõrd Rail Baltica raudteetrassiga seotud mõju käsitlevad raudteeprojekti raames läbiviidavad keskkonnamõju hindamised.

Ökodukti projekteerimisel on arvestatud ka järgnevate tehniliste tingimustega: rajatiste projekteeritud eluiga peab olema vähemalt 100 aastat; eelistada tuleb võimalikult hooldevabasid lahendusi. Kuluvasade olemasolul (näiteks vuugid, tugiosad, piirded, jne) tuleb ette näha lahendus nende vahetamiseks; tuleb koostada hooldusjuhend, mis peab kajastama kõiki rajatavate konstruktsiooniosade hooldamise tehnoloogiaid, hooldusintervalli, eluigasid, seisukorra hindamise kriteeriumeid (vigade kirjeldus, mille tagajärjel vajab konstruktsiooni element väljavahetamist või remonti); ökodukti otsadesse peab jääma 3 m laiune läbipääs ökoduktist teisele poole raudtee kraave; ökodukt ehitatakse peamiselt raudbetoonist ning betoonkivist; rajatise kandekonstruktsioonid peavad taluma kloriididest tingitud mõjusid; kui raudteerajatisel on konstruktsiooni taga muldkehas dreentoru, siis tuleb see viia võimalikult madalale kõrgusele, kus vesi isevoolselt ära voolab. Reeglina eelistada lahendust, kus toru on otsadest avatud ja keskest kõrgem. Vajadusel näha toru otsade ette uhtumiskindlustus.

Projektlahenduse seletuskirja kohaselt kulgeb ökodukti peal metsloomade liikumiseks ette nähtud ala laiusega 60,3 m, mis kaetakse minimaalselt 1 m paksuse pinnasega. Lisaks ökoduktile projekteeritakse raudteeinfrastruktuuri hooldusteed ja piirnevate kinnistute juurdepääsuteed, projektlahenduse rakendumisel ajutised ehitised, konstruktsioonid, juurdepääsuteed ja möödasõidud. Asuja ökodukti projekteerimise käigus täpsustunud piiranguvööndi ulatus on 500 m selle keskpunktist.

Kavandatava tegevusega hõlmatud ala asub hajaasustuses. Piirkonna peamiseks maakasutuse sihtotstarbeks on maatulundusmaa. Vaadeldaval alal majapidamisi ei asu. Ökodukti piiranguvööndi alal, Sassi (katastritunnus: 78201:001:0011) kinnistul, asuvad kolme hoone jäänukid (vundamendid, vare). Lähim eluhoone asub ökoduktist ~810 m kaugusel kagu suunas Tiidu (katastritunnus: 78201:001:0020) kinnistul. Asuja ökodukti piiranguvööndisse jäävad vähemal või suuremal määral järgnevad 12 kinnistut: Vangu (katastritunnus: 78201:001:0286), Jaagumetsa (katastritunnus: 78201:001:0285), Uue-Krundi (katastritunnus: 78201:001:0268), Laiksaare metsaonn (katastritunnus: 71001:001:0147), Orava (katastritunnus: 78201:001:0243), Aadu (katastritunnus: 78201:001:0031), Varese (katastritunnus: 78201:001:0150), Rehe (katastritunnus: 78201:001:0120), Sassi (katastritunnus: 78201:001:0011), Rautsikametsa (katastritunnus: 78201:001:0064), Karjalauda (katastritunnus: 78201:001:0245 ja Roosamõisa (katastritunnus: 78201:001:0221).

Asuja ökodukt on kavandatud Laiksaare metsaonn (katastritunnus: 71001:001:0147; 85% maatulundusmaa, 15% kaitsealune maa), Vangu (katastritunnus: 78201:001:0286; 100% maatulundusmaa) ja Uue-Krundi (katastritunnus: 78201:001:0268; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, milledest ökodukt hõivab ~ 6,8 ha suuruse ala. Kavandatava tegevuse elluviimine toob kaasa muutusi maakasutuses. Ökodukt rajatakse metsamaale ning toimub maapinna

hõivamine, mille läbi väheneb loodusliku maa osakaal. Ökodukt rajatakse leevendusmeetmena üle kavandatava Rail Baltica raudteetrassi. Ökodukt parandab maakasutuse funktsionaalset sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid. Ökodukti piiranguvööndis kehtestatud tingimused, mis keelavad jahipidamise, ulatuslike lagealade tekitamise, liigpääsu takistavate hoonete ja rajatiste ehitamise ja maavarade kaevandamise omavad mõju eeskätt võrreldes senise maakasutusega seoses jahipidamise piirangute ja ulatuslike lagealade tekke keelamisega. Kuid siiski ei tähenda see, et alal oleks metsa majandamine täielikult keelatud ja olemasolevat metsamaad saab selle senisel otstarbel edasi kasutada. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk olulisi negatiivseid mõjusid maa-alale ega maakasutusele.

Vaadeldavale alale ei ole registreeritud puurkaeve. Põhjavesi on piirkonnas valdavalt nõrgalt kaitstud või kaitsmata, see tähendab, et vaadeldavas piirkonnas on põhjavesi maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes nõrgalt kaitstud või kaitse praktiliselt puudub. Kavandatava tegevuse elluviimisel asendatakse ehitustööde käigus ökodukti alune pinnas kuni 3 m sügavuselt. Lähtuvalt aga asjaolust, et piirkonnas on põhjavesi nõrgalt kaitstud või kaitsmata (põhjaveekihil lasub 20 - 40 m või kuni 20 meetri paksune liiva- või kruusakiht), võib tekkida vajadus põhjavee väljapumpamiseks ning vee tõkestamiseks. Põhjavee reostumise risk kaasneb eeskätt ehituse ajal seoses kütuse või õlide leketega ehitusmasinatest. Kuna põhjavesi on nõrgalt kaitstud, on oluline vältida lekkeid. Projekt näeb ette tankimise keelu ehitusalal, õlipüüdismattide kasutamise ja kohustusliku reostustõrje komplekti olemasolu. Tõenäosus põhjavee saastumiseks ehitusperioodil on madal ja mõju välditav. Ehitusaegne alanduslehter võib ulatuda arvutuslikult 77,5 meetrini. Ökodukti kasutamisega ei ole põhjust eeldada ka sademevee reostumist, mis võiks mõjutada põhjavee kvaliteeti. Vaadeldav ala asub maaparandussüsteemide maa-alal (6115080020071003, 6115080020071002, 6115080030020001) ning ökodukti rajamiseks on tarvis alal teatav arv kraave osaliselt või täielikult sulgeda või ümber ehitada. Projekteerimisel on arvestatud asjaoludega, et oleks tagatud maaparandussüsteemide ja kuivendussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine kuni Rail Baltica põhitrassi ja lõplike maaparandus- ja drenaažisüsteemide projekteerimise või ehitamiseni. Vajadusel nähakse ette ajutised lahendused olemasolevate süsteemide toimivuse tagamiseks. Projektlahenduse seletuskirja kohaselt käsitletakse raudtee pikikraavide ja piirkonna vetejuhtimist ning ökodukti all (maa sees) muldkeha rajamist vastavalt koostatavale raudtee projektile, kuid juhul kui raudtee pikikraav saab kulgema ka ökodukti alas, nähakse ette ökodukti muldkehas betoonist truubitoru paigaldamine. Kasutusperioodil puuduvad mõjud veekeskkonnale. Ökodukt ei tõkesta vee liikumist, kuna rajatakse drenaaž muldkeha sisse ja drenaaž ehitatakse isevooleks. Ökodukt ei tekita juurde uusi veekogumise alasid, samuti ei moodustu alal hüdroloogilisi barjääre ega tõkestata looduslikku äravoolu. Eelhinnanguga ei tuvastatud ebasoodsaid ehk olulisi negatiivseid mõjusid veestikule, sh põhjaveele eeldusel, et rakendatakse eelhinnangu peatükis 4.4 toodud meetmetega. Ehitusprojektiga seotud alal puudub seos märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja/või kallaste ning merekeskkonnaga.

Kavandatava tegevuse elluviimisega lisatakse metsamaale tehisk objekt. Ökodukt laiub ~6,8 ha suurusel alal. Kavandatava tegevusega muudetakse loodusliku pinnase struktuuri, kasvupinnas eemaldatakse ning pinnast asendatakse kuni 3 m sügavuselt. Tegemist on alaga, kus ei ole olulisi ja/või keskmisest väärtuslikemaid ökoloogilisi kooslusi või ohustatud pinnaseressurssi, mistõttu ei ole kavandatava tegevuse elluviimisega olulist ebasoodsat mõju ette näha. Seejuures on võimalik välja kaevatud kasvupinnast taaskasutada ökodukti haljastuse rajamisel (projektala korrastamisel või vertikaalplaneerimisel). Ökodukti maa-alale koostatakse haljastusprojekt. Piirkonna õhukvaliteeti mõjutab eelkõige ehitusaegne ehitusmasinate

liikumine (heitgaasid, tolmu), kuid tegevus ei erine tavapärasest ehitustegevusest. Samuti kannavad veokid ja ehitusmasinad ehitusobjektile liikumisega laiali tolmu. Mõjud on lühiajalised ja lokaalsed, ökodukti kasutusest heitgaase keskkonda ei lisandu. Tolmu teke ja levik on võimalik ka erosiooniga (tuule- ja mullaerosioon rajatavatelt muldkehalt), kuid haljastuse rajamise järgselt erosioon suuresti lakkab. Seejuures on Rail Baltica ehituses kujunenud tavapraktikaks teede puhastus ja harjamine, vähendamaks tolmu edasi kandumist. Seega ei mõjuta Asuja ökodukti rajamine õhu ja kliimaga (sealhulgas oht keskkonnale) seonduvaid aspekte ebasoodsalt ehk negatiivselt. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid mullale, pinnasele, õhule ega kliimale.

Objekti jaoks kasutatav ehitusmaterjal tarbitakse eesmärgipäraselt. Materjalide ja maavarade kasutamisel lähtutakse optimaalsest kulust ning ülemäärast ressurside kulutamist ette ei ole näha. Seejuures tehakse Asuja ökodukti tarbeks kaevetöid mahus 34 097 m³, millest enamuse moodustab kasvumulla eemaldamine 32 137 m³ ning väiksema osa vundamendi kaeve 1 960 m³. Kohapeal kasutatakse ökodukti ümbritseva muldkeha rajamiseks ära kogu väljakaevatav pinnase (kaevise) maht, seejuures on ökoduktile kasvumulla kihi rajamiseks ning mitte-struktuurse täitepinnase tarbeks vaja materjali juurde transportida. Ehitusmaavarade kaevandamise keskkonnamõju hinnatakse kaevandamisloa taotlemise käigus ning ehitusmaavarade varustuskindluse tagamine lahendatakse riiklikul tasemel. Kavandatav Asuja ökodukt asub üldgeoloogilise uurimistöös Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumis, mille läbiviimist kavandatava tegevusega ei takistata. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid maavarade kasutusele.

Asuja ökodukti rajamine ei mõjuta ressursikasutuse (sealhulgas energiakasutuse), jääkide, heidete ning jäätmetekke aspekte oluliselt ebasoodsalt ehk negatiivselt. Jäätmetest tekivad tegevuse käigus peamiselt ehitusjätmed ning pakendid, mille nõuetekohasel käitlemisel ei ole olulist mõju ette näha. Jäätmeid võib tekkida ka ehitusmasinate hoolduse ja remondi käigus, samuti kaasneb ehitustööliste tegevusega olmejäätmete teke. Ökodukti kasutusperioodil jäätmeid olulistes kogustes ei teki. Jäätmekäitlus ehitusobjektile tuleb korraldada vastavalt kehtivale korrale. Eelnevat arvestades ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju ressurside säästliku kasutuse ja jäätmetekke osas. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid ressursikasutusele ega jääkide, heidete ning jäätmetekke aspektidest lähtuvalt eeldusel, et rakendatakse eelhinnangu peatükis 4.7 toodud meetmega.

Asuja ökodukti rajamine mõjutab piirkonna maastikuilmet ning mis eelkõige võib mõjutada piirkonnas elavaid metsloomi. Kavandatava tegevuse elluviimiseks on vajalik maa-ala 6,8 ha, millest metsa raadamine on vajalik hinnanguliselt 4,8 ha ulatuses (vahetult ökodukti alla jääv metsaala). Seejuures tuleb silmas pidada, et osaline metsa raadamine (sealhulgas vaadeldaval alal) toimub Rail Baltica raudteetrassi välja ehitamisel igal juhul. Metsa raadamine avardeb praegust maastikupilti. Ökodukti rajamise järgselt tekib maastikuliselt võrreldes praeguse olukorraga loodusesse kõrgem objekt. Kuid arvestades asjaolu, et see paikneb keset metsaala, mille läheduses puudub asustus või ka suuremad teed, kust ökodukt oleks vaadeldav, siis sellega maastikuilmele olulist mõju ei kaasne. Muuhulgas rajatakse Asuja ökoduktile piirkonda sobituv haljastus, mis leevendab maastikuilme muutuse mõju. Ökodukti rajamine võimaldab seejuures loomadele turvalist ülekäiku üle raudteetrassi. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid maastikule, sh pinnavormidele.

Ökodukt parandab rohevõrgustiku sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid. Eesti Looduseuurijate Seltsi poolt 2022. aastal läbiviidud töös „Kolu ja Kohatu ökoduktide ning nendega seotud ulukirajatiste toimivuse

seire“ leiti, et metsloomad on ökoduktide kasutamise omaks võtnud, seejuures kasutavad seirekohtades ökodukti kõik potentsiaalsed piirkonnas leiduvad sihtliigid ööpäevaringselt. Seega on ökodukti rajamine oma olemuselt Rail Baltica raudtee mõjusid leevendav objekt ja seeläbi kaasneb ökodukti rajamisega pigem positiivne mõju looduslikule mitmekesisusele.

Kavandatava Asuja ökodukti maa-alale ei jää ühtegi siseriiklikku ega rahvusvahelist kaitsealust objekti. Lähim Natura 2000 ala, Laiksaare loodusala (RAH0000310), mis kattub ühtlasi ka Laiksaare looduskaitsealaga (KLO1000237), asub ökoduktist ~680 m kaugusel. Eelhinnangus esitatud teave (kavandatava tegevuse asukoht Natura 2000 alade suhtes, kokkupuute puudumine alade kaitse-eesmärkidega) näitab üheselt, et kavandatava tegevusega (ökodukti rajamisega) ei ole Natura 2000 alade kaitse-eesmärkidele (sh olulised elupaigad/liigid kavandatava tegevuse asupaigast piisavalt kaugel, ökoduktist ~680 m kaugusel) võimalikku ebasoodsat mõju ette näha. Arvesse on võetud ka ELLE OÜ poolt 2023. aastal läbiviidud Natura hindamist vaadeldaval raudteelõigul. Laiksaare loodusala ohustaks kuivendamise kaugmõju ning kuigi ehitustegevusega kaasneb ajutise põhjavee alanduslehtri teke, ei ole ette näha selle ulatumist Natura 2000 alale, kuna ajutise veetaseme alanduslehtri mõjuraadius on 77,5 m. Muude mõjutegurite mõju ei ulatu samuti ökodukti rajamisel Laiksaare loodusalani ega Laiksaare looduskaitsealani.

Ökodukti piiranguvööndi alale, ökoduktist ~205 m kaugusel, ulatub ~100 m² ulatuses männikute ja männisegametsade tüüpi vääriselupaik (VEPE00894). Ökodukti piiranguvööndis, ligikaudu 240 m, 510 m ja 530 m kaugustele ökoduktist, on registreeritud teised lehtmetsade tüüpi vääriselupaigad (VEPE00896, VEPE00879 ja VEP210619) ning ligikaudu 300 m, 420 m ja 460 m kaugustele männikute ja männisegametsade tüüpi vääriselupaigad (VEPE00895, VEP210620 ja VEP213518). Lisaks on ~320 m kaugusele ökoduktist registreeritud I kaitsekategooria musta-toonekure (*Ciconia nigra*; KLO9128694, viimane vaatlus aastal 2023, pesitsust ei ole vaatlusaastatel märgitud juba aastast 2002) leiuala, 680 m kaugusele II kaitsekategooria loomaliikide laanerähni (*Picoides tridactylus*; KLO9104116; viimane vaatlus aastal 2006) ja väike-punalamesklase (*Cucujus cinnaberinus*; KLO9201667; viimane vaatlus aastal 2023) leiualad ning 300 m, 420 m, 510 m ja 530 m kaugustele III kaitsekategooria taimeliigi sulgjas õhiku (*Neckera pennata*) leiualad (kattuvus vääriselupaikadega VEPE00895, VEP210620, VEPE00879 ja VEP210619).

Vääriselupaikade ning sulgjas õhiku leiualade säilimist kavandatava tegevusega ei mõjutata, kuna need ei jää ehitusalale, vaid valdavalt ökodukti toimimiseks seatud piiranguvööndisse. Vääriselupaikadeni ei ulatu ka ökodukti tarvis raadatavast alast valgustingimuste muutuste mõju ega võimalik veerežiimi mõjutamise mõju lähtuvalt asjaolust, et ehituskaevikust pinnavee väljapumpamisega kaasneva alanduslehtri mõju ulatub arvutuslikult 77,5 m kaugusele ning lähim vääriselupaik asub kavandatavast Asuja ökoduktist 240 m kaugusel.

Must-toonekure kaitse tegevuskava (2018) kohaselt on liigile väikese mõjuga ohuteguriteks lindude tahtlik tapmine, munade ja poegade kauplemine, keskkonnamürgid ning hukkumine elektritaristutes. Keskmise mõjuga ohuteguriteks on teadmata pesapaikade hävimine ja pesitsusaegne häirimine. Suure mõjuga ohuteguriteks on elupaikade killustumine, toitumisalade degradeerumine ja looduslikud mõjutegurid. Peamiseks must-toonekure arvukust ja levikut piiravaks faktoriks on nimetatud metsade pindala ja mitmekesisuse vähenemist ning inimese põhjustatud häirimist, seejuures pesitsuspaiga valikut mõjutab oluliselt metsamassiivide killustumine ja puistu mitmekesisus. Must-toonekurg on loodusliku metsamaastiku lind, kelle elupaikadeks on eelkõige vanad, minimaalse häirimise ja soodsate toitumispaikadega looduslikult mitmekesised metsamassiivid, seejuures on liik Eestis

pesapaiga suhtes väga valiv. Musta-toonekure leiuala on registreeritud ökodukti piiranguvööndisse, kus ehitustegevust ei toimu ja mille eesmärk on tagada ökodukti toimimine.

Eesti looduse infosüsteemi (02.12.2025) kohaselt on laanerähni ohustavateks teguriteks metsade majandamine, mille tulemusena väheneb metsade vanus ja rähniile sobivate elupaikade pindala. Liigi elupaikade säilitamine eeldab raietest loobumist, mistõttu on majanduspiiranguna ette nähtud kuni 100 m kauguseni punktobjektist uuendus- ja sanitaarraiete võimalik keeld. Väike-punalamesklast ohustavad lageraie tulemusel haavametsade killustatus ja haabade väljaraiumine enne, kui need liigile sobivasse ikka jõuavad. Kavandatav tegevus ei ulatu laanerähni ja väike-punalamesklase leiualadele ega laanerähni uuendus- ja sanitaarraie keelualale, mistõttu puudub ka elupaikadele võimalik mõju. Võimaliku müra häiringu leevendusmeetmena on planeeringus sätestatud ehitustöödele ajaline piirang 01.03 - 30.06.

Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas (ELLE OÜ, 2024) keskkonna strateegilises hindamises (KSH) leiti, et raudteetrassi ehitusetapis tekib ajutisi ja lokaalseid mürahäiringuid, mis ulatuvad eeldatavalt paarisaja meetri kaugusele tööde teostamise kohast. Eelnevast lähtuvalt tuleks enne ehitustööde tegemist ornitoloogi poolt fikseerida, kas must-toonekurg on alale tagasi pesitsema tulnud. Kui on, tuleks pesitsusrahu ajal vältida mürarikaste tööde tegemist. Mürarikka tegevusena käsitletakse tegevust, mille müratase kaitsealuse linnuliigi pesakohas või mängukohas ületab pesitsusperioodil järgmisi näitajaid: keskmine müratase 40 dB ja impulssmüra 55 dB. Kuid vaatamata sellele, kas must-toonekurg registreeritud alal pesitseb või mitte, tuleb arvestada raadamistööde tegemisel pesitsusrahuga ja hoiduda raietöödest 15. aprillist vähemalt 15. juulini. Eelnimetatud meetmed kattuvad ka keskkonnamõju hindamise alusuuringus (Tuulekaru OÜ ja Keskkonnaagentuur Viridis OÜ) toodud meetmetega. Eelnimetatud KSH-s (ELLE OÜ, 2024) toodi must-toonekure leiuala osas asjakohase leevendusmeetmena välja, et kokkupõrkeohu vältimiseks rakendada tarastamisel lahendusi, mis muudavad tarad lindudele nähtavaks ning kontaktliinidele paigaldada nähtavust parendavad märgised

Rohelise võrgustiku planeerimisel on Saarde valla üldplaneeringus arvestatud Rail Baltica raudteetrassiga. Asuja ökodukt on ühenduseks rohevõrgustiku kahe tugiala vahel, seejuures tagatakse rohevõrgustiku toimimine strateegilistes planeerimisdokumentides (maakonnaplaneering, üldplaneering) toodud rohevõrgustiku toimimiseks seatud tingimuste järgimisega.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud eelhinnanguga oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid looduslikule mitmekesisusele (loomastik, taimestik ja metsad) ja kaitstavatele loodusobjektidele (sealhulgas Natura 2000 võrgustiku aladele) eeldusel, et rakendatakse eelhinnangu peatükis 4.9 toodud meetmetega.

Kavandatava tegevusega hõlmatud ala asub Saarde vallas Laiksaare külas hajaasustusega alal. Vaadeldaval alal majapidamisi ei asu. Lähim eluhoone jääb ökoduktist ~810 m kaugusele kagu suunda Tiidu (katastritunnus: 78201:001:0020) kinnistule. Arvestades tegevuse iseloomu, kaugust lähimast elamust ning mastaapi, ei ole kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha negatiivsete ehk ebasoodsate mõjude tekkimist piirkonna elanikkonnale, nende tervisele, heaolule ega varale. Vaadeldaval alal ei asu pärandkultuuri objekte ega kultuurimälestisi. Lisaks ei seostu kavandatava tegevuse elluviimine müra, vibratsiooni, valguse, soojuse, kiirguse ega lõhnaga käesoleva teemavaldkonna (elanikkonna) mõistes. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid elanikkonnale, inimeste tervisele, heaolule ja varale (sh

geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn) ega kultuuripärandile ja arheoloogilistele väärtustele.

Kavandatava tegevusega ei kaasne täiendavaid ohtlikke olukordi (suurõnnetusi, katastroofe) ega ka riigipiiriüleseid mõjusid. Asuja ökodukti ümbruses puuduvad ka muud tegevused, millega kaasneks ökodukti rajamisega koosmõju.

Eelhinnangu tulemusena vajadus KMH algamiseks puudub, kuna Asuja ökodukti rajamisega ei ole oluliste negatiivsete ehk ebasoodsate keskkonnamõjude avaldumist ette näha, kui kavandatava tegevuse elluviimisel rakendatakse eelhinnangu peatükkides 4.4, 4.7 ja 4.9 toodud meetmeid. Seiremeetmete rakendamise ja täiendavate keskkonnavalaste uuringute läbiviimise vajadus puudub. TTJA tugineb KMH algamata jätmise otsuse tegemisel KMH eelhinnangu järeldustele ning asjaomaste asutuste seisukohtadele.

Ebasoodsate mõjude tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise meetmed on järgmised:

1. Ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus peavad toimuma selleks ette nähtud aladel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete (kütuse, kemikaalide, jmt) sattumine keskkonda (sh põhjavette), sh tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, kütuse hoidmise alad ning ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada (maaparandussüsteemi) kraavidest kaugemale kui 25 m. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine kraavide lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse. Mitte töökorras olevaid reostusohlikke masinaid ei tohi kasutada.
2. Ehitusmaterjalide ja muude tööks vajalike materjalide ladustamiskohad peavad olema sellised, kust on välistatud nende laialikandumine või sattumine pinnasesse (sh põhjavette). Juhul, kui materjalid, jäätmed, ohtlikud ained vms kanduvad ladustamisalast väljapoole, satuvad pinnasesse või põhjavette, tuleb laialikandunud materjalid ja jäätmed koheselt kokku koguda ja tekkinud pinnase- või veereostus koheselt likvideerida.
3. Ehitusperioodil tuleb avariiolekordade risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks (tööde alal reostustõrjevahendid) ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja koheselt teavitama tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit.
4. Betoonivalu ajal peab takistama betoonisegust välja nõrguva vee, tsementpiima või betoonilisandite infiltratsiooni pinnasesse ja põhjavette. Sobiv tehnoloogiline viis selleks valida ehituse käigus, kaaluda võib vajadusel ökodukti taldmiku alla geomembraani paigaldamist. Juhul, kui ehitusplatsil toimub betooniautode ja/või betoonipumpade pesu, siis peab olema tagatud, et pesuvesi ei saaks valguda otse pinnasesse (näiteks kogutakse pesuveed plastikust või metallist mahutisse või geomembraaniga vooderdatud kaevikusse).
5. Maaparandussüsteemi maa-alal tööde tegemine kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.

6. Tööde piirkonnas peavad olema jäätmekogumismahutid. Jäätmed, mida tulenevalt nende iseloomust konteinerisse ei ladustata, tuleb ladustada selleks määratud ajutisse ladustamiskohta. Väljaspool jäätmekogumismahuteid võib ajutiselt ladustada ainult inertseid jäätmeid ehk püsijäätmeid. Jäätmed tuleb ehitusalalt ära transportida esimesel võimalusel ning käidelda vastavalt jäätmeseaduses kirjeldatud viisil. Samuti tagada jäätmeseaduses, Saarde valla jäätmehoolduseeskirjas ja keskkonnaministri 21.04.2004 määruses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ toodud nõuete järgimine.
7. Enne ehitustöödega alustamist tuleb ornitoloogi poolt kirjalikult fikseerida, kas must-toonekurg on alale tagasi pesitsema tulnud. Juhul kui must-toonekurg on alale pesitsema tagasi tulnud, siis ei tohi mürarikaste tööde tegemist planeerida pesitsusrahu ajale.
8. Järgida ehitustöödele seatud ajalist piirangut 01.03 - 30.06, vähendades seeläbi ka mürahäiringuid piirkonnas pesitsevatele linnuliikidele.
9. Pesitsusrahu ajal on keelatud raadamistööde tegemine perioodil 15. aprillist vähemalt 15. juulini.
10. Kaitsealuste kuklasepesade esinemise korral enne raadamis- ja ehitustööde algust tuleb pesad teisaldada vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“.
11. Kokkupõrkeohu vältimiseks rakendada tarastamisel lahendusi, mis muudavad tarad lindudele nähtavaks ning kontaktliinidele paigaldada nähtavust parendavad märgised.

Kavandatav tegevus ei ole piiriülese keskkonnamõjuga, mistõttu piiriülest keskkonnamõju hindamist ei alkatata. Samuti ei liideta KMH menetlusi KeHJS mõistes.

Võttes aluseks KeHJS § 6 lõike 2 punktid 10 ja 22, § 6¹, § 9 lõike 1, § 11 lõiked 2², 2³, 4 ja 8, EhS § 39 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 13 punkti 8 ja § 15 punkti 8 ning eelhindangust tulenevad järeldused

otsustan:

jätta Asuja ökodukti ehitamiseks keskkonnamõju hindamine algatamata.